

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ (ΕΕ) 2020/1554 ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 14ης Οκτωβρίου 2020

που τροποποιεί την κατευθυντήρια γραμμή ΕΚΤ/2011/23 όσον αφορά τη συχνότητα υποβολής εκθέσεων για την ποιότητα των στατιστικών στοιχείων του εξωτερικού τομέα στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ/2020/52)

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, και ιδίως τα άρθρα 3.1, 3.3, 5.1, 12.1, 14.3 και 16,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου, της 23ης Νοεμβρίου 1998, σχετικά με τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 4,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η αξιολόγηση της ποιότητας των δεδομένων στο πεδίο των στατιστικών στοιχείων του εξωτερικού τομέα διενεργείται σύμφωνα με το Πλαίσιο Ποιότητας Στατιστικών Στοιχείων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και περιλαμβάνει την τακτική υποβολή εκθέσεων από την εκτελεστική επιτροπή στο διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ. Η παρακολούθηση της ποιότητας των εν λόγω στοιχείων είναι κρίσιμης σημασίας και θα πρέπει να διενεργείται έγκαιρα.
- (2) Πάντως, θα πρέπει να επιτυγχάνεται η σωστή ισορροπία μεταξύ, αφενός, της ανάγκης παρακολούθησης της ποιότητας των συναφών πληροφοριών και, αφετέρου, της συχνότητας υποβολής τους στο διοικητικό συμβούλιο. Επομένως, καθίσταται απαραίτητη η προσαρμογή της συχνότητας υποβολής των εκθέσεων για την ποιότητα των στατιστικών στοιχείων του εξωτερικού τομέα από την εκτελεστική επιτροπή στο διοικητικό συμβούλιο. Για να καταστεί δυνατή η ανάλυση ποιότητας θα πρέπει η εκτελεστική επιτροπή να υποβάλει στο διοικητικό συμβούλιο την πρώτη έκθεση ποιότητας με βάση την παρούσα κατευθυντήρια γραμμή έως το τέλος του 2022.
- (3) Οι υποκείμενες έννοιες της συλλογής και κατάρτισης στατιστικών στοιχείων του εξωτερικού τομέα είναι παγιωμένες και βρίσκουν σταθερό έρεισμα στην έκτη έκδοση του εγχειριδίου του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για το ισοζύγιο πληρωμών και τη διεθνή επενδυτική θέση (BPM6) ⁽²⁾. Ωστόσο, οι έννοιες αυτές συχνά απαιτούν διευκρινίσεις, κάποιες εκ των οποίων είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την ακρίβεια της κατάρτισης των συγκεντρωτικών μεγεθών της ζώνης του ευρώ. Ως εκ τούτου, καθίσταται αναγκαία η επικαιροποίηση των εννοιών του ισοζυγίου χρηματοοικονομικών συναλλαγών και της διεθνούς επενδυτικής θέσης κατά το παράρτημα ΙΙΙ της κατευθυντήριας γραμμής 2012/120/ΕΕ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ/2011/23) ⁽³⁾.
- (4) Όταν εντοπίζονται σοβαρά ζητήματα ποιότητας των δεδομένων, είναι σκόπιμο να παρέχεται στην εκτελεστική επιτροπή η ευχέρεια να υποβάλλει στο διοικητικό συμβούλιο πρόσθετες εκθέσεις, εφόσον το κρίνει αναγκαίο. Για τον ίδιο λόγο είναι σκόπιμο να προβλεφθεί η δυνατότητά της να ασκεί τη συγκεκριμένη διακριτική ευχέρεια από το 2022.
- (5) Σύμφωνα με το Πλαίσιο Ποιότητας Στατιστικών Στοιχείων της ΕΚΤ, είναι σκόπιμη η δημοσιοποίηση ορισμένων πληροφοριών που περιέχονται στις εν λόγω εκθέσεις.
- (6) Σύμφωνα με την κατευθυντήρια γραμμή (ΕΕ) 2018/1151 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ/2018/19) ⁽⁴⁾, από την 1η Μαρτίου 2021 η εκτελεστική επιτροπή υποβάλλει στο διοικητικό συμβούλιο σε ετήσια βάση έκθεση για την ποιότητα των στατιστικών στοιχείων του εξωτερικού τομέα. Προκειμένου να επιτευχθεί η σωστή ισορροπία μεταξύ, αφενός, της ανάγκης παρακολούθησης της ποιότητας των συναφών πληροφοριών και, αφετέρου, της συχνότητας υποβολής τους στο διοικητικό συμβούλιο, η συχνότητα που καθορίζεται στην κατευθυντήρια γραμμή ΕΚΤ/2011/23 θα πρέπει να διευρυνθεί περαιτέρω σε διετή. Συνεπώς, θα πρέπει για λόγους διαφάνειας να εξασφαλιστεί ικανός χρόνος από την έναρξη εφαρμογής της απαίτησης για υποβολή έκθεσης σε ετήσια βάση σύμφωνα με την κατευθυντήρια γραμμή (ΕΕ) 2018/1151 έως την έναρξη εφαρμογής της νεότερης απαίτησης για υποβολή έκθεσης σε διετή βάση σύμφωνα με την παρούσα κατευθυντήρια γραμμή. Ως εκ τούτου, η απαίτηση για συμμόρφωση των εθνικών κεντρικών τραπεζών (ΕθνΚΤ) και της εκτελεστικής επιτροπής με την παρούσα κατευθυντήρια γραμμή θα πρέπει να ισχύσει από την 1η Ιουλίου 2021.

⁽¹⁾ ΕΕ L 318 της 27.11.1998, σ. 8.

⁽²⁾ Διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://www.imf.org/>.

⁽³⁾ Κατευθυντήρια γραμμή 2012/120/ΕΕ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 9ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων που θεσπίζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα όσον αφορά τα στατιστικά στοιχεία του εξωτερικού τομέα (ΕΚΤ/2011/23) (ΕΕ L 65 της 3.3.2012, σ. 1).

⁽⁴⁾ Κατευθυντήρια γραμμή (ΕΕ) 2018/1151 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 2ας Αυγούστου 2018, που τροποποιεί την κατευθυντήρια γραμμή ΕΚΤ/2011/23 σχετικά με τις υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων που θεσπίζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα όσον αφορά τα στατιστικά στοιχεία του εξωτερικού τομέα (ΕΚΤ/2018/19) (ΕΕ L 209 της 20.8.2018, σ. 2).

(7) Για τους λόγους αυτούς η κατευθυντήρια γραμμή ΕΚΤ/2011/23 θα πρέπει να τροποποιηθεί,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ:

Άρθρο 1

Τροποποιήσεις

Η κατευθυντήρια γραμμή ΕΚΤ/2011/23 τροποποιείται ως εξής:

1) στο άρθρο 6 η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Με την επιφύλαξη των καθηκόντων παρακολούθησης της ΕΚΤ κατά τους όρους του παραρτήματος V, οι ΕθνΚΤ, όπου κρίνεται σκόπιμο σε συνεργασία με άλλες αρμόδιες αρχές, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4, διασφαλίζουν την παρακολούθηση και αξιολόγηση της ποιότητας των στατιστικών πληροφοριών που υποβάλλονται στην ΕΚΤ. Η ΕΚΤ αξιολογεί με παρόμοιο τρόπο και έγκαιρα τα εν λόγω στοιχεία.

Η εκτελεστική επιτροπή της ΕΚΤ υποβάλλει ανά διετία στο διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ έκθεση για την ποιότητα των στατιστικών στοιχείων του εξωτερικού τομέα που παρέχονται στην ΕΚΤ. Η εκτελεστική επιτροπή υποβάλλει την εν λόγω έκθεση στο διοικητικό συμβούλιο έως το τέλος του επόμενου έτους από τη λήξη της εκάστοτε διετούς περιόδου. Η πρώτη διετής έκθεση διαβιβάζεται έως το τέλος του 2022. Η εκτελεστική επιτροπή μπορεί να δημοσιοποιεί την έκθεση στο σύνολό της ή να δημοσιοποιεί απόσπασμά της.»

2) στο άρθρο 6 προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος 5:

«5. Από την 1η Ιανουαρίου 2022 η εκτελεστική επιτροπή μπορεί, εφόσον εντοπίσει σοβαρά ζητήματα ποιότητας δεδομένων, να υποβάλλει στο διοικητικό συμβούλιο πρόσθετες εκθέσεις τις οποίες κρίνει αναγκαίες.»

3) το παράρτημα III τροποποιείται σύμφωνα με το παράρτημα της παρούσας κατευθυντήριας γραμμής.

Άρθρο 2

Έναρξη παραγωγής αποτελεσμάτων και εφαρμογή

1. Η παρούσα κατευθυντήρια γραμμή αρχίζει να παράγει αποτελέσματα την ημέρα της κοινοποίησής της στις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ.
2. Οι κεντρικές τράπεζες του Ευρωσυστήματος συμμορφώνονται με την παρούσα κατευθυντήρια γραμμή από την 1η Ιουλίου 2021.

Άρθρο 3

Αποδέκτες

Η παρούσα κατευθυντήρια γραμμή απευθύνεται σε όλες τις κεντρικές τράπεζες του Ευρωσυστήματος.

Φρανκφούρτη, 14 Οκτωβρίου 2020.

Για το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ
Η Πρόεδρος της ΕΚΤ
Christine LAGARDE

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στην ενότητα 1 η επιμέρους ενότητα «Γ. Ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών και διεθνής επενδυτική θέση» του παραρτήματος III της κατευθυντήριας γραμμής ΕΚΤ/2011/23 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Γ. *Ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών και διεθνής επενδυτική θέση*

Σε γενικές γραμμές, το ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών καταγράφει τις συναλλαγές με αντικείμενο χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού μεταξύ θεσμικών μονάδων κατοίκων και μη κατοίκων. Ωστόσο, για να διασφαλιστεί η ορθή κατάρτιση των συγκεντρωτικών μεγεθών της ζώνης του ευρώ θα πρέπει όλες οι συναλλαγές οι οποίες διενεργούνται μεταξύ θεσμικών μονάδων κατοίκων, με αντικείμενο χρηματοδοτικά μέσα που εκδίδονται από μη κατοίκους, και θεσμικών μονάδων μη κατοίκων, με αντικείμενο χρηματοδοτικά μέσα που εκδίδονται από κατοίκους, να καταγράφονται ως χρηματοοικονομικές συναλλαγές, δηλαδή αυστηρά με βάση την προσέγγιση του οφειλέτη/δανειστή.

Το ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών απεικονίζει τις συναλλαγές σε καθαρή βάση: οι καθαρές αγορές των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού αντιστοιχούν στην απόκτηση στοιχείων του ενεργητικού μείον τη μείωση των στοιχείων του ενεργητικού.

Η διεθνής επενδυτική θέση εμφανίζει, στο τέλος κάθε τριμήνου, την αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού των κατοίκων μιας οικονομίας που έχουν απαιτήσεις έναντι μη κατοίκων, καθώς και τις υποχρεώσεις των κατοίκων μιας οικονομίας προς μη κατοίκους, συν το χρυσό σε ράβδους που διακρατείται υπό τη μορφή συναλλαγματικών διαθεσίμων. Η διαφορά μεταξύ του ενεργητικού και παθητικού είναι η καθαρή θέση της διεθνούς επενδυτικής θέσης, και αντιπροσωπεύει είτε μια καθαρή απαίτηση ή μια καθαρή υποχρέωση προς τον υπόλοιπο κόσμο.

Η αξία της διεθνούς επενδυτικής θέσης στο τέλος μιας περιόδου προέρχεται από θέσεις στο τέλος της προηγούμενης περιόδου, συναλλαγές κατά την τρέχουσα περίοδο, και λοιπές μεταβολές που προκύπτουν από άλλους λόγους πλην των συναλλαγών μεταξύ κατοίκων και μη κατοίκων, οι οποίες μπορεί να μην οφείλονται σε λοιπές μεταβολές του όγκου και αναπροσαρμογές της αξίας λόγω μεταβολών των συναλλαγματικών ισοτιμιών ή των τιμών.

Σύμφωνα με τη λειτουργική υποδιαίρεση, οι διασυνοριακές χρηματοοικονομικές συναλλαγές και θέσεις ταξινομούνται ως άμεσες επενδύσεις, επενδύσεις χαρτοφυλακίου, χρηματοοικονομικά παράγωγα (εκτός από αποθεματικά) και δικαιώματα απόκτησης μετοχών, λοιπές επενδύσεις, καθώς και ως συναλλαγματικά διαθέσιμα. Οι διασυνοριακές χρηματοοικονομικές συναλλαγές και θέσεις ταξινομούνται περαιτέρω με βάση το είδος του μέσου και τον θεσμικό τομέα.

Οι τιμές της αγοράς αποτελούν τη βάση για την αποτίμηση των συναλλαγών και θέσεων. Η ονομαστική αξία χρησιμοποιείται για θέσεις σε μη διαπραγματεύσιμους τίτλους, δηλαδή δάνεια, καταθέσεις και λοιπούς εισπρακτέους/πληρωτέους λογαριασμούς. Ωστόσο, οποιοσδήποτε συναλλαγές στα μέσα αυτά αποτιμώνται σε τιμές της αγοράς. Για να ληφθεί υπόψη η ασυνέπεια μεταξύ της αποτίμησης των συναλλαγών σε τιμές αγοράς και των θέσεων στην ονομαστική αξία ο πωλητής καταγράφει αναπροσαρμογές αξίας που οφείλονται σε άλλες μεταβολές των τιμών κατά τη διάρκεια της περιόδου κατά την οποία η πώληση λαμβάνει χώρα, που αντιστοιχούν στη διαφορά μεταξύ της ονομαστικής και της συναλλακτικής αξίας, ενώ ο αγοραστής καταγράφει ένα αντίθετο ποσό ως αναπροσαρμογές αξίας που οφείλονται σε άλλες μεταβολές των τιμών. Με παρόμοιο τρόπο καταγράφονται συναλλαγές και θέσεις σε άμεσες επενδύσεις ιδίων κεφαλαίων, όπου οι θέσεις εκφράζουν τα ίδια κεφάλαια στη λογιστική τους αξία (βλέπε επόμενη ενότητα).

Το ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών του ισοζυγίου πληρωμών και η διεθνής επενδυτική θέση περιλαμβάνουν αντιλογιστικές εγγραφές για το δεδουλευμένο εισόδημα από τα μέσα που ταξινομούνται στις αντίστοιχες λειτουργικές κατηγορίες.

6.1. *Άμεσες ξένες επενδύσεις*

Οι άμεσες επενδύσεις συνδέονται με κάτοικο ορισμένης οικονομίας που έχει τον έλεγχο ή σημαντικό βαθμό επιρροής στη διαχείριση επιχείρησης η οποία είναι κάτοικος άλλης οικονομίας. Με βάση τα διεθνή πρότυπα (BPM6), η άμεση ή έμμεση κατοχή τουλάχιστον του 10 % των δικαιωμάτων ψήφου επιχείρησης κατοίκου συγκεκριμένης οικονομίας από επενδυτή κάτοικο άλλης οικονομίας αποτελεί απόδειξη μιας τέτοιας σχέσης. Με βάση το κριτήριο αυτό μπορεί να υφίσταται σχέση άμεσης επένδυσης μεταξύ περισσότερων συναφών επιχειρήσεων, ανεξάρτητα από το αν ο δεσμός περιλαμβάνει μία ή περισσότερες αλυσίδες. Μπορεί να εκτείνεται σε θυγατρικές επιχειρήσεων άμεσων επενδύσεων, σε θυγατρικές θυγατρικών και συνδεδεμένες επιχειρήσεις. Μόλις δημιουργηθεί η άμεση επένδυση, όλες οι μεταγενέστερες χρηματοοικονομικές ροές/διαθέσιμα μεταξύ των συναφών επιχειρήσεων καταγράφονται ως άμεσες επενδυτικές συναλλαγές/θέσεις.

Το μετοχικό κεφάλαιο περιλαμβάνει το κεφάλαιο των υποκαταστημάτων, όπως επίσης και μετοχές σε θυγατρικές και συνδεδεμένες επιχειρήσεις. Τα επανεπενδυθέντα κέρδη αποτελούνται από την αντιλογιστική εγγραφή που αντιστοιχεί στο μερίδιο του άμεσου επενδυτή στα κέρδη των θυγατρικών ή συνδεδεμένων επιχειρήσεων που δεν διανεμήθηκαν ως μερίσματα και στα κέρδη υποκαταστημάτων που δεν εμβάστηκαν στον άμεσο επενδυτή και τα οποία καταγράφονται στο "εισόδημα από επενδύσεις" (βλέπε 3.2.3).

Οι άμεσες επενδύσεις ιδίων κεφαλαίων και χρέους αναλύονται περαιτέρω ανάλογα με το είδος της σχέσης μεταξύ των φορέων και ανάλογα με την κατεύθυνση της επένδυσης. Μπορούν να διακριθούν τρεις τύποι σχέσεων άμεσης επένδυσης:

- a) Επένδυση άμεσων επενδυτών σε επιχειρήσεις άμεσων επενδύσεων. Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει ροές (και υπόλοιπα) επενδύσεων από τον άμεσο επενδυτή προς τις επιχειρήσεις άμεσων επενδύσεών του (ανεξάρτητα από το αν αυτές υπόκεινται σε άμεσο ή έμμεσο έλεγχο ή επιρροή).
- β) Αντίστροφη επένδυση. Αυτό το είδος της σχέσης καλύπτει ροές (και υπόλοιπα) επενδύσεων από τις επιχειρήσεις άμεσων επενδύσεων προς τον άμεσο επενδυτή.
- γ) Μεταξύ αδελφών επιχειρήσεων. Αυτό καλύπτει ροές (και υπόλοιπα) επενδύσεων μεταξύ επιχειρήσεων που δεν ελέγχουν ή επηρεάζουν η μία την άλλη, αλλά βρίσκονται υπό τον έλεγχο ή την επιρροή του ίδιου άμεσου επενδυτή.

Όσον αφορά την αποτίμηση των θέσεων άμεσων επενδύσεων, οι εισηγμένες μετοχές αποτιμώνται σε τιμές της αγοράς. Αντίθετα, στην περίπτωση μη εισηγμένων εταιρειών άμεσων επενδύσεων, οι μετοχές αποτιμώνται με βάση τις λογιστικές αξίες και έναν κοινό ορισμό που περιλαμβάνει τα ακόλουθα λογιστικά στοιχεία:

- i) το καταβεβλημένο κεφάλαιο (εξαιρουμένων των ιδίων μετοχών, συμπεριλαμβανομένων και μετοχών υπέρ το άρτιο)·
- ii) όλα τα είδη αποθεματικών (περιλαμβανομένων των επιχορηγήσεων για επενδύσεις, όταν σύμφωνα με τις λογιστικές οδηγίες θεωρούνται αποθεματικά της εταιρείας)·
- iii) μη διανεμηθέντα κέρδη, μείον τις ζημίες (περιλαμβανομένων των αποτελεσμάτων του τρέχοντος έτους).

Για τις μετοχές των μη εισηγμένων εταιρειών οι συναλλαγές που καταγράφονται στο ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών ενδέχεται να διαφέρουν από τα ίδια κεφάλαια στη λογιστική αξία που καταγράφονται στη διεθνή επενδυτική θέση. Οι διαφορές αυτές καταγράφονται ως αναπροσαρμογές που οφείλονται σε άλλες μεταβολές των τιμών.

Συνιστάται σε όλα τα κράτη μέλη, ως βέλτιστη πρακτική, να αρχίσουν να καταρτίζουν στοιχεία για τις άμεσες ξένες επενδύσεις σε μετοχικούς τίτλους και επανεπενδυθέντα κέρδη με βάση τα αποτελέσματα ερευνών για τις άμεσες ξένες επενδύσεις που πρέπει να συλλέγονται τουλάχιστον σε ετήσια βάση (*)

(*) Οι ακόλουθες अपαράδεκτες πρακτικές θα πρέπει να εγκαταλειφθούν: i) η ανάθεση της επιλογής του κριτηρίου αποτίμησης (αγοραίες τιμές ή λογιστικές αξίες) στις μονάδες παροχής στοιχείων· ii) η εφαρμογή μεθόδου διαρκούς απογραφής/συσσώρευσης των ροών του ισοζυγίου πληρωμών για την κατάρτιση υπολοίπων.

6.2. Επενδύσεις χαρτοφυλακίου

Οι επενδύσεις χαρτοφυλακίου περιλαμβάνουν τις συναλλαγές και θέσεις που αφορούν χρεόγραφα ή μετοχές, εκτός εκείνων που περιλαμβάνονται στις άμεσες επενδύσεις ή στα συναλλαγματικά διαθέσιμα. Οι επενδύσεις χαρτοφυλακίου περιλαμβάνουν μετοχές, μετοχές εταιρειών επενδύσεων χαρτοφυλακίου και χρεόγραφα, εκτός εάν εμπίπτουν στην κατηγορία των άμεσων επενδύσεων ή των συναλλαγματικών διαθεσίμων. Συναλλαγές όπως οι συμφωνίες επαναγοράς και ο δανεισμός τίτλων εξαιρούνται από τις επενδύσεις χαρτοφυλακίου. Οι συναλλαγές και θέσεις σε επενδύσεις χαρτοφυλακίου αποτιμώνται σε τιμές της αγοράς. Πάντως, στην περίπτωση των επενδύσεων χαρτοφυλακίου σε μη εισηγμένους τίτλους ενδέχεται να προκύπτουν διαφορές στην αποτίμηση των συναλλαγών και θέσεων, όπως στην περίπτωση των άμεσων επενδύσεων σε μη εισηγμένες μετοχές. Και στην περίπτωση αυτή οι εν λόγω διαφορές θα πρέπει να καταγράφονται ως αναπροσαρμογές αξίας που οφείλονται σε άλλες μεταβολές των τιμών.

Μια κοινή προσέγγιση για τη συλλογή στοιχείων για τις επενδύσεις χαρτοφυλακίου ορίζεται στο παράρτημα VI.

6.2.1. ΜΕΤΟΧΙΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

Οι μετοχικοί τίτλοι περιλαμβάνουν κάθε μέσο που ενσωματώνει απαίτηση επί της υπολειμματικής αξίας μιας εταιρείας ή οινεί εταιρείας μετά την ικανοποίηση των απαιτήσεων όλων των πιστωτών. Σε αντίθεση με το χρέος, οι μετοχές δεν παρέχουν συνήθως στον ιδιοκτήτη δικαίωμα απόληψης προκαθορισμένου ποσού ή ποσού προσδιοριζόμενου βάσει προκαθορισμένου μαθηματικού τύπου. Οι μετοχικοί τίτλοι αποτελούνται από εισηγμένες και μη εισηγμένες μετοχές.

Εισηγμένες είναι οι μετοχές που έχουν εισαχθεί σε αναγνωρισμένο χρηματιστήριο ή σε οποιαδήποτε άλλη μορφή δευτερογενούς αγοράς. Μη εισηγμένες είναι όσες δεν έχουν εισαχθεί σε χρηματιστήριο.

6.2.2. ΜΕΤΟΧΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ

Οι μετοχές εταιρειών επενδύσεων χαρτοφυλακίου εκδίδονται από εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου. Είναι γνωστές ως “μερίδια” (units), αν οι εταιρεία έχει τη μορφή “trust”. Οι εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου είναι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων, μέσω των οποίων οι επενδυτές συγκεντρώνουν κεφάλαια για επενδύσεις σε χρηματοοικονομικά ή/και μη χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού. Οι μετοχές εταιρειών επενδύσεων χαρτοφυλακίου διαδραματίζουν συγκεκριμένο ρόλο στη χρηματοοικονομική διαμεσολάβηση ως ένα είδος συλλογικής επένδυσης σε άλλα περιουσιακά στοιχεία, οπότε διακρίνονται από τις λοιπές μορφές συμμετοχής σε κεφάλαιο. Επιπλέον, η αντιμετώπιση των εσόδων τους διαφέρει, διότι τα επανεπενδυθέντα κέρδη είναι τεκμαρτά.

6.2.3. ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ

Τα χρεόγραφα είναι διαπραγματεύσιμοι τίτλοι αποδεικτικοί της ύπαρξης χρέους. Περιλαμβάνουν γραμμάτια, ομολογίες, ομόλογα, διαπραγματεύσιμα πιστοποιητικά καταθέσεων, εμπορικά χρεόγραφα, τίτλους που προέρχονται από τιτλοποίηση, μέσα χρηματαγοράς, και παρόμοια μέσα που αποτελούν συνήθως αντικείμενο διαπραγμάτευσης στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Οι συναλλαγές και θέσεις σε χρεόγραφα διαχωρίζονται ανάλογα με την αρχική διάρκειά τους σε βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες.

6.2.3.1. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ

Τα βραχυπρόθεσμα χρεόγραφα είναι πληρωτέα σε πρώτη ζήτηση ή εκδίδονται με αρχική διάρκεια έως ενός έτους. Δίνουν γενικώς στον κάτοχό τους το απεριόριστο δικαίωμα λήψης ορισμένου, σταθερού χρηματικού ποσού σε καθορισμένη ημερομηνία. Τα μέσα αυτά αποτελούν συνήθως αντικείμενο διαπραγμάτευσης, υπό το άρτιο, σε οργανωμένες αγορές. Η έκπτωση εξαρτάται από το επιτόκιο και τον χρόνο που απομένει μέχρι τη λήξη.

6.2.3.2. ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ

Τα μακροπρόθεσμα χρεόγραφα εκδίδονται με αρχική διάρκεια μεγαλύτερη του έτους ή χωρίς καθορισμένη λήξη (εκτός των πληρωτέων σε πρώτη ζήτηση που περιλαμβάνονται στα βραχυπρόθεσμα χρεόγραφα). Δίνουν γενικώς στον κάτοχό τους α) το απεριόριστο δικαίωμα επί σταθερού χρηματικού εισοδήματος ή συμβατικά καθοριζόμενο μεταβλητού χρηματικού εισοδήματος (η καταβολή των τόκων είναι ανεξάρτητη από τα κέρδη του οφειλέτη), και β) το απεριόριστο δικαίωμα επί σταθερού ποσού από την αποπληρωμή του αρχικού κεφαλαίου σε καθορισμένη ημερομηνία ή ημερομηνίες.

Η καταγραφή των συναλλαγών στο ισοζύγιο πληρωμών πραγματοποιείται όταν οι πιστωτές ή οι οφειλέτες εγγράφουν την απαίτηση ή την υποχρέωση στα βιβλία τους. Οι συναλλαγές καταγράφονται στην πραγματική τιμή που εισπράττεται ή καταβάλλεται, μείον προμήθειες και έξοδα. Έτσι, στην περίπτωση τίτλων με τοκομερίδια περιλαμβάνονται οι δεδουλευμένοι τόκοι από την τελευταία πληρωμή του τόκου και μετά και, στην περίπτωση των τίτλων που εκδόθηκαν υπό το άρτιο, οι δεδουλευμένοι τόκοι από την έκδοσή τους και μετά. Η συμπερίληψη των δεδουλευμένων τόκων είναι απαραίτητη και για το ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών του ισοζυγίου πληρωμών και για τη διεθνή επενδυτική θέση. Οι εν λόγω καταγραφές θα πρέπει να έχουν αντιλογιστικές εγγραφές στους αντίστοιχους λογαριασμούς εσόδων τους.

6.3. Χρηματοοικονομικά παράγωγα (εκτός των συναλλαγματικών διαθεσίμων) και δικαιώματα υπαλλήλων προς απόκτηση μετοχών

Το συμβόλαιο χρηματοοικονομικού παραγώγου είναι χρηματοοικονομικό μέσο που συνδέεται με άλλο συγκεκριμένο χρηματοοικονομικό μέσο, δείκτη ή εμπόρευμα και μέσω του οποίου συγκεκριμένοι χρηματοπιστωτικοί κίνδυνοι (όπως ο κίνδυνος επιτοκίου, ο συναλλαγματικός κίνδυνος, οι κίνδυνοι από τις μεταβολές των τιμών αγαθών και εμπορευμάτων, ο πιστωτικός κίνδυνος κ.λπ.) μπορούν να καταστούν αυτοτελώς αντικείμενο διαπραγμάτευσης στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Αυτή η κατηγορία διακρίνεται από άλλες, διότι σχετίζεται με τη μεταφορά του κινδύνου και όχι με την παροχή κεφαλαίων ή άλλων πόρων. Σε αντίθεση με άλλες λειτουργικές κατηγορίες, δεν δημιουργείται πρωτογενές εισόδημα από χρηματοοικονομικά παράγωγα. Οι καθαρές ροές που συνδέονται με τα παράγωγα επιτοκίων καταγράφονται ως χρηματοοικονομικά παράγωγα και όχι ως εισόδημα από επενδύσεις. Οι συναλλαγές και θέσεις επί χρηματοοικονομικών παραγώγων αντιμετωπίζονται χωριστά από τις αξίες των υποκείμενων στοιχείων με τα οποία συνδέονται. Στην περίπτωση των δικαιωμάτων προαίρεσης καταγράφεται το πλήρες τίμημα του δικαιώματος (δηλαδή η τιμή αγοράς/πώλησης του δικαιώματος προαίρεσης και η σχετική προμήθεια). Οι εξοφλητέες πληρωμές περιθωρίων αποτελούνται από μετρητά ή άλλες ασφάλειες που έχουν κατατεθεί για την προστασία του αντισυμβαλλόμενου από τον κίνδυνο αθέτησης. Ταξινομούνται ως καταθέσεις υπό τις λοιπές επενδύσεις (εάν οι υποχρεώσεις του οφειλέτη περιλαμβάνονται στην ποσότητα χρήματος με την ευρεία έννοια) ή τους λοιπούς εισπρακτέους/πληρωτέους λογαριασμούς. Μη εξοφλητέες πληρωμές περιθωρίων (γνωστές και ως περιθώριο διακύμανσης) μειώνουν την οικονομική ευθύνη που δημιουργείται μέσω ενός παραγώγου. Για τον λόγο αυτό ταξινομούνται ως συναλλαγές χρηματοοικονομικών παραγώγων.

Η αποτίμηση των χρηματοοικονομικών παραγώγων θα πρέπει να γίνεται με βάση τις τιμές της αγοράς. Οι μεταβολές στις τιμές των παραγώγων καταγράφονται ως κέρδη ή ζημιές κτήσης (αναπροσαρμογές που οφείλονται σε μεταβολές των τιμών). Η καταγραφή των συναλλαγών χρηματοοικονομικών παραγώγων γίνεται όταν πιστωτής και οφειλέτης εγγράφουν την απαίτηση ή την υποχρέωση στα βιβλία τους. Λόγω των πρακτικών προβλημάτων που συνεπάγεται ο διαχωρισμός των ροών των απαιτήσεων και υποχρεώσεων επί ορισμένων παραγώγων μέσων, όλες οι συναλλαγές χρηματοοικονομικών παραγώγων στο ισοζύγιο πληρωμών της ζώνης του ευρώ καταγράφονται σε καθαρή βάση. Οι θέσεις ενεργητικού και παθητικού όσον αφορά τα χρηματοοικονομικά παράγωγα στο πλαίσιο των στατιστικών στοιχείων της διεθνούς επενδυτικής θέσης καταγράφονται σε ακαθάριστη βάση, με εξαίρεση τα χρηματοοικονομικά παράγωγα της κατηγορίας των συναλλαγματικών διαθεσίμων που καταγράφονται σε καθαρή βάση. Για πρακτικούς λόγους, τα ενσωματωμένα παράγωγα δεν διαχωρίζονται από το υποκείμενο μέσο με το οποίο συνδέονται.

Τα δικαιώματα υπαλλήλων προς απόκτηση μετοχών είναι δικαιώματα αγοράς μετοχικού κεφαλαίου που προσφέρει μια εταιρεία στους υπαλλήλους της ως μια μορφή αμοιβής. Αν ένα δικαίωμα απόκτησης μετοχών που χορηγείται σε εργαζομένους μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διαπραγμάτευσης στις χρηματοπιστωτικές αγορές χωρίς περιορισμό, ταξινομείται ως χρηματοοικονομικό παράγωγο.

6.4. Λοιπές επενδύσεις

Οι λοιπές επενδύσεις είναι υπολειμματική κατηγορία που περιλαμβάνει θέσεις και συναλλαγές, πλην όσων περιλαμβάνονται στις άμεσες επενδύσεις, στις επενδύσεις χαρτοφυλακίου, στα χρηματοοικονομικά παράγωγα και στα δικαιώματα υπαλλήλων προς απόκτηση μετοχών ή στα συναλλαγματικά διαθέσιμα. Οι λοιπές επενδύσεις περιλαμβάνουν τις ακόλουθες κατηγορίες χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού στο μέτρο που αυτές δεν περιλαμβάνονται στις άμεσες επενδύσεις ή τα συναλλαγματικά διαθέσιμα: α) λοιπές συμμετοχές σε κεφάλαιο (λοιπούς μετοχικούς τίτλους), β) μετρητά και καταθέσεις, γ) δάνεια (συμπεριλαμβανομένης της χρήσης πιστώσεων και δανείων του ΔΝΤ), δ) ασφαλιστικά προγράμματα, συνταξιοδοτικά προγράμματα και προγράμματα τυποποιημένων εγγυήσεων, ε) εμπορικές πιστώσεις και προκαταβολές, στ) λοιπούς εισπρακτέους/πληρωτέους λογαριασμούς, και ζ) κατανομή ειδικών τραβηκτικών δικαιωμάτων (ΕΤΔ) (τα ΕΤΔ περιλαμβάνονται στα συναλλαγματικά διαθέσιμα).

Για τα δάνεια, τις καταθέσεις και τους λοιπούς εισπρακτέους/πληρωτέους λογαριασμούς που πωλούνται υπό το άρτιο, η αξία των συναλλαγών που καταγράφονται στο ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών ενδέχεται να διαφέρει από τις ονομαστικές που καταγράφονται στα διεθνή επενδυτική θέση. Οι διαφορές αυτές καταγράφονται ως αναπροσαρμογές που οφείλονται σε άλλες μεταβολές των τιμών.

6.4.1. ΛΟΙΠΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Οι λοιπές συμμετοχές σε κεφάλαιο (λοιποί μετοχικοί τίτλοι) περιλαμβάνουν μορφές συμμετοχής σε κεφάλαιο πλην κινητών αξιών και, ως εκ τούτου, δεν συμπεριλαμβάνονται στην κατηγορία των επενδύσεων χαρτοφυλακίου. Η συμμετοχή στο κεφάλαιο ορισμένων διεθνών οργανισμών δεν λαμβάνει τη μορφή κινητών αξιών, και ως εκ τούτου, εμπίπτει στις λοιπές συμμετοχές σε κεφάλαιο.

6.4.2. ΜΕΤΡΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Η κατηγορία “μετρητά και καταθέσεις” περιλαμβάνει το νόμισμα σε κυκλοφορία και τις καταθέσεις. Οι καταθέσεις είναι τυποποιημένες, μη διαπραγματεύσιμες συμβάσεις τις οποίες προσφέρουν συνήθως εταιρείες που δέχονται καταθέσεις και οι οποίες επιτρέπουν την τοποθέτηση και μελλοντική ανάληψη μεταβλητού χρηματικού ποσού από τον πιστωτή. Οι καταθέσεις περιλαμβάνουν συνήθως εγγύηση του οφειλέτη για επιστροφή του αρχικού κεφαλαίου στον επενδυτή.

Η διάκριση μεταξύ των κατηγοριών “δάνεια” και “μετρητά και καταθέσεις” εξαρτάται από τη φύση του δανειολήπτη. Αυτό σημαίνει ότι, στο σκέλος του ενεργητικού, τα χρήματα που χορηγούνται από τον κάτοικο τομέα που διακρατεί το χρήμα σε μη κατοίκους τράπεζες πρέπει να ταξινομούνται ως “καταθέσεις”, ενώ τα χρήματα που χορηγούνται από κάτοικο τομέα που διακρατεί το χρήμα σε μη κατοίκους μη τράπεζες (δηλαδή θεσμικές μονάδες πλην των τραπεζών) πρέπει να ταξινομούνται ως “δάνεια”. Στο σκέλος του παθητικού, τα χρήματα που λαμβάνει κάτοικος μη τράπεζα, δηλαδή μη νομισματικό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα (ΝΧΙ) πάντα πρέπει να ταξινομούνται ως “δάνεια”. Τέλος, η διάκριση αυτή συνεπάγεται ότι όλες οι συναλλαγές που αφορούν τα ΝΧΙ κατοίκους και μη κατοίκους τράπεζες πρέπει να ταξινομούνται ως “καταθέσεις”.

6.4.3. ΔΑΝΕΙΑ

Τα δάνεια είναι χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που α) δημιουργούνται όταν ορισμένος δανειστής δανείζει κεφάλαια απευθείας σε έναν οφειλέτη, και β) τεκμηριώνονται με έγγραφα που δεν είναι διαπραγματεύσιμα. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει όλα τα δάνεια, συμπεριλαμβανομένων των υποθηκών, των χρηματοδοτικών μισθώσεων και πράξεων τύπου *repos*. Όλες οι πράξεις τύπου *repos*, δηλαδή οι συμφωνίες επαναγοράς, οι πράξεις πώλησης/επαναγοράς και ο δανεισμός τίτλων (που περιλαμβάνουν ανταλλαγή μετρητών ως ασφάλεια), δεν αντιμετωπίζονται ως οριστικές (*outright*) αγορές/πωλήσεις τίτλων, αλλά ως εξασφαλισμένα δάνεια και καταγράφονται υπό τις “λοιπές επενδύσεις”, εντός του τομέα κατοίκου που διενεργεί την πράξη. Αυτή η αντιμετώπιση, η οποία είναι και σύμφωνη με τη λογιστική πρακτική των τραπεζών και άλλων χρηματοδοτικών εταιρειών, έχει ως στόχο να αντικατοπτρίζει με μεγαλύτερη ακρίβεια την οικονομική λογική των εν λόγω χρηματοδοτικών μέσων.

6.4.4. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει τα ακόλουθα: α) τεχνικά αποθεματικά ασφαλίσεων κατά ζημιών, β) δικαιώματα ασφαλίσεων ζωής και προσόδων, γ) συνταξιοδοτικά δικαιώματα, απαιτήσεις συνταξιοδοτικών ταμείων από διευθυντές συνταξιοδοτικών συστημάτων και δικαιώματα μη συνταξιοδοτικών παροχών και δ) προβλέψεις για καταπτώσεις τυποποιημένων εγγυήσεων.

6.4.5. ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ

Οι εμπορικές πιστώσεις και οι προκαταβολές είναι χρηματοοικονομικές απαιτήσεις που προκύπτουν από την απευθείας χορήγηση πίστωσης από προμηθευτές αγαθών και υπηρεσιών στους πελάτες τους και από προκαταβολές για εργασίες σε εξέλιξη ή που πρόκειται να αναληφθούν, έχουν δε τη μορφή προπληρωμής εκ μέρους των πελατών για αγαθά και υπηρεσίες που δεν έχουν ακόμη παραδοθεί. Εμπορικές πιστώσεις και προκαταβολές προκύπτουν όταν η πληρωμή για αγαθά ή υπηρεσίες δεν συμπίπτει χρονικά με τη μεταβολή στην κυριότητα ενός αγαθού ή με την παροχή μιας υπηρεσίας.

6.4.6. ΛΟΙΠΟΙ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΟΙ/ΠΛΗΡΩΤΕΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

Αυτή η κατηγορία αποτελείται από τους εισπρακτέους ή πληρωτέους λογαριασμούς, εκτός εκείνων που αναφέρονται στις εμπορικές πιστώσεις και τις προκαταβολές ή σε άλλα μέσα. Αποτελείται από χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού που αντιστοιχούν σε συναλλαγές των οποίων η διενέργεια δεν συμπίπτει χρονικά με τη διενέργεια των αντίστοιχων πληρωμών. Περιλαμβάνει υποχρεώσεις από φόρους, αγορά και πώληση τίτλων, έξοδα δανεισμού τίτλων, έξοδα δανείων σε χρυσό, μισθούς και ημερομίσθια, μερίσματα και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που έχουν προκύψει αλλά δεν έχουν ακόμη καταβληθεί.

6.4.7. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΤΡΑΒΗΚΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ (ΕΤΔ)

Η κατανομή ΕΤΔ του ΔΝΤ στα μέλη του εμφανίζεται ως υποχρέωση του δικαιούχου των ΕΤΔ υπό τις λοιπές επενδύσεις, με αντίστοιχη εγγραφή των ΕΤΔ στα συναλλαγματικά διαθέσιμα.

6.5. Συναλλαγματικά διαθέσιμα

Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα είναι τα εξωτερικά στοιχεία του ενεργητικού που είναι άμεσα διαθέσιμα στις νομισματικές αρχές και ελέγχονται από αυτές για σκοπούς κάλυψης των αναγκών χρηματοδότησης του ισοζυγίου πληρωμών, παρέμβασης στις αγορές συναλλάγματος για τη διαχείριση της συναλλαγματικής ισοτιμίας νομίσματος και άλλους συναφείς σκοπούς (όπως η διατήρηση της εμπιστοσύνης στο νόμισμα και την οικονομία ή η χρήση τους ως βάσης για τον εξωτερικό δανεισμό). Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα θα πρέπει να συνίστανται σε στοιχεία του ενεργητικού σε ξένο νόμισμα, απαιτήσεις έναντι μη κατοίκων και στοιχεία του ενεργητικού που πράγματι υπάρχουν. Εξαιρούνται τα δυνητικά διαθέσιμα στοιχεία του ενεργητικού. Στη βάση της έννοιας των συναλλαγματικών διαθεσίμων βρίσκονται οι έννοιες του “ελέγχου” και της “διάθεσης προς χρήση” από τις νομισματικές αρχές.

Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της ζώνης του ευρώ αποτελούνται από τα συναλλαγματικά διαθέσιμα του Ευρωσυστήματος, δηλαδή τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της ΕΚΤ και εκείνα που έχουν στην κατοχή τους οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) της ζώνης του ευρώ.

Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα πρέπει i) να τελούν υπό τον αποτελεσματικό έλεγχο νομισματικής αρχής του Ευρωσυστήματος, δηλαδή της ΕΚΤ ή ΕθνΚΤ της ζώνης του ευρώ, και ii) να είναι υψηλού βαθμού ρευστοποίησης, εμπορεύσιμες και φερέγγυες απαιτήσεις του Ευρωσυστήματος έναντι μη κατοίκων της ζώνης του ευρώ εκφρασμένες σε μετατρέψιμα νομίσματα εκτός του ευρώ. Περιλαμβάνεται και ο νομισματικός χρυσός, οι αποθεματικές θέσεις στο ΔΝΤ και τα ΕΤΔ.

Με βάση τον ορισμό αυτόν αποκλείεται ρητά, απαιτήσεις σε ξένο νόμισμα έναντι κατοίκων της ζώνης του ευρώ και απαιτήσεις σε ευρώ να θεωρούνται συναλλαγματικά διαθέσιμα είτε σε εθνικό επίπεδο είτε σε επίπεδο ζώνης ευρώ. Παρομοίως, θέσεις σε συναλλαγματικά γενικών κυβερνήσεων ή/και υπουργείων οικονομικών δεν περιλαμβάνονται στον ορισμό των συναλλαγματικών διαθεσίμων για τη ζώνη του ευρώ σύμφωνα με τις θεσμικές διατάξεις της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της ΕΚΤ συγκεντρώνονται σύμφωνα με το άρθρο 30 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και συνεπώς θεωρείται ότι τελούν υπό τον άμεσο και ουσιαστικό έλεγχο της ΕΚΤ. Εφόσον δεν λαμβάνει χώρα περαιτέρω μεταβίβαση της κυριότητάς τους, τα συναλλαγματικά διαθέσιμα που παραμένουν στις ΕθνΚΤ τελούν υπό τον άμεσο και ουσιαστικό έλεγχό τους και αντιμετωπίζονται ως συναλλαγματικά διαθέσιμα κάθε μίας από αυτές.

Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα του Ευρωσυστήματος καταρτίζονται σε ακαθάριστη βάση, χωρίς συμψηφισμό των σχετικών υποχρεώσεων, με εξαίρεση τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της υποκατηγορίας “χρηματοοικονομικά παράγωγα” που καταγράφονται σε καθαρή βάση.

Η αποτίμηση βασίζεται στις αγοραίες τιμές, χρησιμοποιούνται δε α) για τις συναλλαγές οι αγοραίες τιμές κατά τον χρόνο της συναλλαγής και β) για τα διαθέσιμα οι μέσες αγοραίες τιμές κλεισίματος κατά το τέλος της περιόδου αναφοράς. Οι αγοραίες συναλλαγματικές ισοτιμίες κατά τον χρόνο της συναλλαγής και οι μέσες αγοραίες συναλλαγματικές ισοτιμίες κλεισίματος κατά το τέλος της περιόδου αναφοράς χρησιμοποιούνται, αντίστοιχα, για τη μετατροπή των συναλλαγών και των διαθεσίμων ξένου νομίσματος σε ευρώ.

Η άποψη ότι τυχόν περαιτέρω ρευστότητα σε ξένο νόμισμα που δεν εμπίπτει στο στοιχείο των συναλλαγματικών διαθεσίμων του στατιστικού πλαισίου του ισοζυγίου πληρωμών και της διεθνούς επενδυτικής θέσης θα μπορούσε επίσης να αποτελέσει σημαντικό δείκτη της ικανότητας μιας χώρας να ανταποκριθεί στις συναλλαγματικές υποχρεώσεις έχει διαδοθεί ευρύτερα και έχει υιοθετηθεί στο ειδικό πρότυπο του ΔΝΤ για τη διάδοση στοιχείων (“Special Data Dissemination Standard”). Για τον υπολογισμό της ρευστότητας σε ξένο νόμισμα, τα στοιχεία για τα ακαθάριστα συναλλαγματικά διαθέσιμα απαιτείται να συνοδεύονται από συμπληρωματικές πληροφορίες για άλλα στοιχεία ενεργητικού σε ξένο νόμισμα και υποχρεώσεις που σχετίζονται με τα συναλλαγματικά διαθέσιμα. Αντίστοιχα, τα μηνιαία στοιχεία για τα (ακαθάριστα) συναλλαγματικά διαθέσιμα του Ευρωσυστήματος συνοδεύονται από συμπληρωματικές πληροφορίες για άλλα στοιχεία του ενεργητικού σε ξένο νόμισμα, καθώς και για προκαθορισμένες και ενδεχόμενες βραχυπρόθεσμες καθαρές διαρροές ακαθάριστων συναλλαγματικών διαθεσίμων, που ταξινομούνται ανάλογα με την εναπομένουσα διάρκεια. Επιπλέον, απαιτείται κατά νόμισμα διαχωρισμός μεταξύ των ακαθάριστων συναλλαγματικών διαθεσίμων που εκφράζονται σε ΕΤΔ (συνολικά) και λοιπά νομίσματα (συνολικά) με τριμηνιαία χρονική υστέρηση.

6.5.1. ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ

Νομισματικός χρυσός είναι ο χρυσός επί του οποίου έχουν δικαιώματα οι νομισματικές αρχές (ή τρίτοι που τελούν υπό τον ουσιαστικό έλεγχό τους) και ο οποίος διακρατείται ως μέρος των συναλλαγματικών διαθεσίμων. Περιλαμβάνει ράβδους χρυσού και λογαριασμούς χρυσού σε λογιστική μορφή που τηρούνται σε μη κατοίκους και παρέχουν δικαίωμα έγερσης απαίτησης για παράδοση του χρυσού.

Τα διαθέσιμα νομισματικού χρυσού θα πρέπει να παραμένουν αμετάβλητα σε όλες τις αντιστρέψιμες συναλλαγές σε χρυσό (πράξεις ανταλλαγής χρυσού, γερως, δάνεια και καταθέσεις).

6.5.1.1. **Ο χρυσός σε ράβδους** περιλαμβάνει και κέρματα, πλάκες ή ράβδους καθαρότητας τουλάχιστον 995/1 000, καθώς και ράβδους χρυσού που τηρούνται σε λογαριασμούς χρυσού σε φυσική μορφή.

6.5.1.2. **Οι λογαριασμοί χρυσού σε λογιστική μορφή** αντιπροσωπεύουν αξίωση έναντι του διαχειριστή του λογαριασμού για παράδοση του χρυσού. Γι' αυτούς τους λογαριασμούς ο πάροχος του λογαριασμού διατηρεί δικαιώματα επί ομάδας αποθεματικών περιουσιακών στοιχείων χρυσού σε φυσική μορφή και εκδίδει πιστοποιητικά αξιώσεων σε χρυσό υπέρ των δικαιούχων του λογαριασμού. Οι λογαριασμοί χρυσού σε λογιστική μορφή που δεν κατατάσσονται στα νομισματικά αποθέματα χρυσού περιλαμβάνονται στο στοιχείο "μετρητά και καταθέσεις" υπό τις "λοιπές επενδύσεις".

6.5.2. ΕΤΔ

Τα ΕΤΔ είναι διεθνή συναλλαγματικά διαθέσιμα που δημιουργούνται από το ΔΝΤ και κατανέμονται στα μέλη του για σκοπούς συμπλήρωσης των υφιστάμενων επίσημων αποθεματικών. Τα ΕΤΔ διακρατούνται αποκλειστικά από τις νομισματικές αρχές των μελών του ΔΝΤ και από περιορισμένο αριθμό διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν εξουσιοδοτηθεί προς τούτο.

6.5.3. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΔΝΤ

Πρόκειται για το άθροισμα: α) του "αποθεματικού μεριδίου", δηλαδή των ποσών ξένου νομίσματος, συμπεριλαμβανομένων των ΕΤΔ, που μπορεί να αντλήσει από το ΔΝΤ χώρα μέλος του κατόπιν σύντομης προειδοποίησης, και β) απαιτήσεων έναντι του ΔΝΤ, άμεσα διαθέσιμων στη χώρα μέλος του, από τυχόν συμφωνία δανεισμού στο πλαίσιο του λογαριασμού γενικών πόρων (General Resources Account).

6.5.4. ΛΟΙΠΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ

Περιλαμβάνουν μετρητά και καταθέσεις, τίτλους, χρηματοοικονομικά παράγωγα και λοιπές απαιτήσεις. Ως καταθέσεις νοούνται οι διαθέσιμες σε πρώτη ζήτηση. Οι τίτλοι περιλαμβάνουν ρευστοποιήσιμες και εμπορεύσιμες μετοχές και χρεόγραφα που έχουν εκδοθεί από μη κατοίκους, συμπεριλαμβανομένων των μετοχών ή μεριδίων εταιρειών επενδύσεων χαρτοφυλακίου. Τα χρηματοοικονομικά παράγωγα που σχετίζονται με τη διαχείριση των συναλλαγματικών διαθεσίμων καταγράφονται στα συναλλαγματικά διαθέσιμα μόνο εάν είναι απαραίτητα για την αποτίμηση των εν λόγω διαθεσίμων. Οι λοιπές απαιτήσεις περιλαμβάνουν δάνεια προς μη κατοίκους μη τράπεζες, μακροπρόθεσμα δάνεια σε λογαριασμό διαχείρισης του ΔΝΤ και λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που παλαιότερα δεν περιλαμβάνονταν, αλλά πληρούν τον ορισμό των συναλλαγματικών διαθεσίμων.».